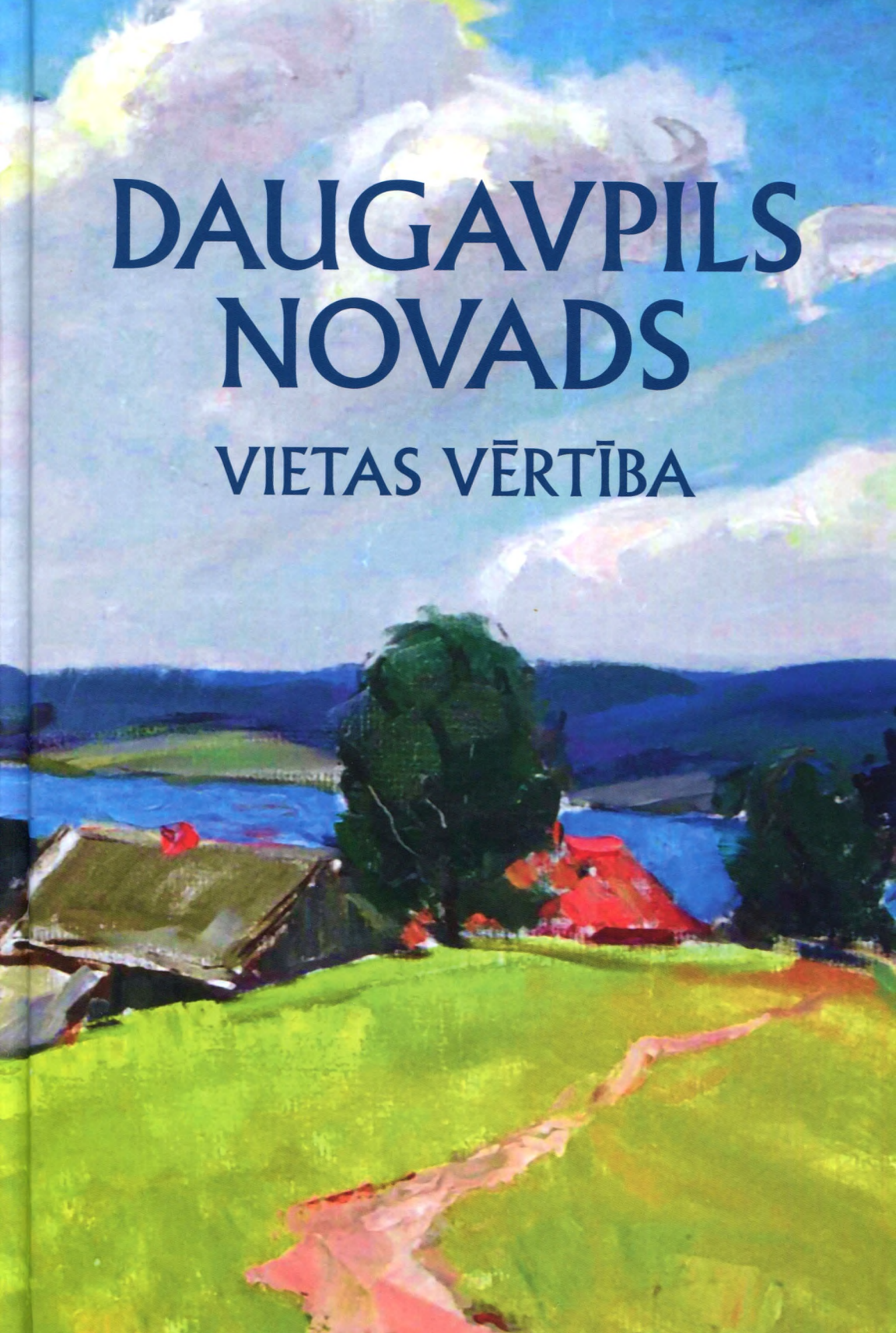

DAUGAVPILS NOVADS

VIETAS VĒRTĪBA

DAUGAVPILS NOVADS VIETAS VĒRTĪBA

Monogrāfisks rakstu krājums

Sastādītāja
JANĪNA KURSĪTE

 ZINĀTNE

LETONIKAS FONDS

2018.

Monogrāfiskais rakstu krājums tapis Latvijas Universitātes pētniecības projektā “Latviskā identitāte globālajā kultūrtelpā: tradicionālais un mūsdienu aspekts” sadarbībā ar Valsts pētījumu programmas Nr. 10-4/VPP-14/12 “Letonika – Latvijas vēsture, valodas, kultūra, vērtība” projektu 6.2. “Vērtību aspekti Letonikā” (realizē Latvijas Kultūras akadēmija).

Krājums izdots ar Latvijas Universitātes, Daugavpils Universitātes, Daugavpils novada domes, kā arī Latgales reģiona attīstības aģentūras, Valsts kultūrkapitāla fonda un A/S “Latvijas valsts meži” finansiālu atbalstu.

LETONIKA

LATVIJAS
KULTŪRAS
AKADEMĪJA

DAUGAVPILS
NOVADA
DOME

Grāmatā izmantoti attēli no Ingus Barovska, Arvīda Barševska, Indras Čeksteres, Daces Freimanies, Elinas Kursītes, Janīnas Kursītes, Daces Micānes-Zālītes, Uģa Nasteviča, Aijas Pupiņas, Agneses Pupiņas, Mihaīla Pupiņa, Annas Strodes, Valža Stroda, kā arī intervēto personīgajiem arhīviem.

Uz grāmatas vāka: Vitolds Svirskis “Latgale”,
1979. gads, audekls, eļļa, 130 x 150 cm, LgKM 13138.

Zinātniskie recenzenti:

Dr. sc. soc. Baiba Bela (LU Sociālo zinātņu fakultāte)
Dr. habil. philol. Beatrise Reidzāne (LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts)

Krājums izdots ar LU Humanitāro zinātņu fakultātes
Domes 2018. gada 18. jūnija lēmumu Nr. HZF-V12.2/189

Redakcijas kolēģija:

Svetlana Jevstratova (*Svetlana Jevstratova*, Tartu Universitāte),
Violeta Koceva (*Виолета Коцева*, Ohridas Svētā Klimenta Sofijas Universitāte),
Janina Kursite (Latvijas Universitāte), Jolanta Stauga (Latvijas Universitāte),
Ernestas Vasiļausks (*Ernestas Vasiliauskas*, Klaipēdas Universitāte)

Krājuma sastādītāja un atbildīgā redaktore Janīna Kursite
Redaktore Jolanta Treile
Projekta vadītāja Jolanta Stauga
Mākslinieks un maketētājs Oskars Stalidzāns

© Autori, teksts, 2018
© Janīna Kursite, sastādījums, priekšvārds, 2018
© Oskars Stalidzāns, mākslinieciskais noformējums, 2018
© Apgāds “Zinātne”, 2018
© Nodibinājums “Letonikas fonds”, izdevums, 2018

ISBN 978-9934-549-60-1

Saturs

Priekšvārds 9

I NOVADA IDENTITĀTE UN TĀS TRANSFORMĀCIJAS

JANĪNA KURSĪTE

Daugavpils novads: starp pagātņi, tagadni un nākotni 14

DAGMĀRA BEITNERE-LE GALLA

Pašizpratnes skices no Latgales dzīvesstāstiem 47

ILZE MILEIKO

Savas un citu etnisko grupu raksturojums

Daugavpils novada iedzīvotāju dzīvesstāstos 61

DMITRIJS ARTJOMOVS

Daugavpils novada katoļi vēstures kontekstā 71

DACE MICĀNE-ZĀLĪTE

Redzobju ģimene un luterānisma tradīcijas Daugavpils novadā 87

VALENTĪNS LUKAŠEVIČS

Daži sēju kultūridentitātes marķieri 96

JOLANTA FELDMANE

Personvārdu maiņa kā identitātes transformācijas liecinātāja 101

II NOVADA VĒSTURE, KULTŪRVĒSTURISKAIS UN DABAS MANTOJUMS

KRISTĪNE ROTBAHA

Lauku īpašums atmiņās un dzīvesstāstos Daugavpils novadā 120

ĒRIKS JĒKABSONS

Demenes pagasts 19. gs.–20. gs. pirmās puses pārmaiņās:

iedzīvotāji, pašvaldība, sabiedriski politiskā darbība 136

JOLANTA STAUGA	
Bērnības stāsti Daugavpils novada iedzīvotāju atmiņās	172
JURIS URTĀNS	
Akmeņi Augšzemes augšgala senajās kapsētās	185
RŪTA KAMINSKA	
Sakrālās mākslas mantojums Daugavpils novadā.	
Saglabātais un zaudētais	201
INDRA ČEKSTERE	
Maizes cepšanas tradīcijas un tradicionālie ēdieni Daugavpils novadā ...	221
JANĪNA KURSĪTE	
Tautas māksla: segu krāsas un raksti	235
ZELTĪTE BARŠEVSKA	
Rotātu dvieļu tradīcija Daugavpils novadā	249
JANĪNA KURSĪTE	
Latgales ainava padomju mākslā. Vitolds Svirskis (1919–1991)	259
ARVĪDS BARŠEVSKIS	
Vaboles (<i>Insecta: Coleoptera</i>) Daugavpils novadā:	
atsevišķu aizsargājamu saproksilofīto sugu izplatība	270
AGNESE PUPIŅA, MIHAILS PUPIŅŠ, NATAĻJA ŠKUTE	
Daugavpils novada batrahofauna:	
sugu sastāvs, draudi, izpēte un aizsardzība	279
III DAUGAVPILS NOVADS 2016–2017:	
STATUS QUO UN JAUTĀJUMI NĀKOTNEI	
INGUS BAROVSKIS	
Iekštelpu iekārtojuma ikonogrāfija: Daugavpils novada piemērs	296
RŪTA ŠMITE	
Piederības izjūta Latvijai Daugavpils mazajos ciemos	312
ANNA STRODE	
Jāņa Kukjāna radīto tēlu pasaule Vecsalienas novada “Vilciņos”	324

ANNA STRODE

Jāņa Kukjāna radīto tēlu pasaule Vecsalienas pagasta “Vilciņos”

Vēsturisku un politisku apstākļu dēļ Daugavpils novadā vienkopus dzīvo cilvēki ar dažādu etnisko, reliģisko un politisko identitāti, bet viņus vieno spēcīga piederības izjūta savai mājvietai. Aktīvā pilsētas ikdienā dzīvojošie viegli padodas priekšstatam, ka laukos, un it īpaši tālākās nomalēs, nekas nenotiek. Taču klātienē paveras pavisam cita aina: lauku iedzīvotāji ir aktīvi, radoši un savā garīgajā dzīvē nereti daudz bagātāki par vairumu pilsētnieku. Iepazīstot Daugavpils novada iedzīvotājus un viņu radošās izpausmes, var atrast plašākai sabiedrībai nezināmas vērtības.

Šajā rakstā dots ieskats Jāņa Kukjāna radošajā veikumā. Dzīvojot harmonijā ar apkārtni, viņš no dabas elementiem veido savdabīgus tēlus, kuri gadu gaitā aizpildījuši visu viņa mājsaimniecību, padarot to par īpašu pasaku tēlu pasauli. Neparastie darinājumi, kas sākotnēji radīti tikai savam priekam

1. att. Jānis Kukjāns 2016. gadā. Foto: A. Strode.

kā brīvā laika kavēklis, piesaistījuši apkārtējo uzmanību. Pēc rakstiem presē tos apskatīt braukušas skolēnu grupas no Daugavpils, Jēkabpils, Preiļiem un pat no Rīgas.

Jānis Kukjāns dzimis 1937. gadā Červonkā, kur pavadīta visa bērnība. Blakus Červonkas pilij – vietā, kur tagad atrodas desu cehs, – viņa mātei piederējusi māja. Vecāki apsaimniekojuši 11 ha zemes.

Skolas gaitas sāktas turpat esošajā skolā (tagadējā Červonkas muižas skolā), pēc 4. klases turpinājušās Skrudalienas septiņgadīgajā skolā, bet pēc tam Aglonā apgūta traktorista profesija. 17 gadu vecumā Jānis Kukjāns sāka strādāt meliorācijā.

Jautāts par to, kādai ticībai piederējuši vecāki, Jānis Kukjāns atbild: *“Отец католик, мать – латышка”* (tēvs katolis, māte – latviete). Šāds ticības un tautības sajaukums identitātē raksturīgs daudziem padzīvojušiem cilvēkiem šajā reģionā. Uz precizējošo jautājumu, ar kādu tautību viņš vairāk sevi identificē, Jānis Kukjāns atbild – *“Человек, да, просто человек”* (cilvēks, vienkārši cilvēks).

Lai arī māte bija latviete, latviešu valoda Jānim Kukjānam ir piemirsusies, jo bērnībā gan apkārtējie bērni runājuši krieviski, gan mācības skolā notikušas krievu valodā. Latviešu valoda bijusi vien atsevišķs priekšmets, tāpat kā vācu valoda. (NMV–4433, Jānis Kukjāns)

Pēc kāzām ar Helēnu Zinēviču vecāku īpašumi tika iemainīti pret pašreizējām mājām “Vilciņi”¹ Vecsalienas pagastā, kurās abi jau nosvinējuši zelta kāzas.

Saimnieka mākslinieciskā darbošanās aizsākās pēc aiziešanas pensijā, meklējot jaunus darbības laukus. Ņemoties ar praktiskām lietām, acis iekrituši arī savdabīgi dabas veidojumi:

Vajag ar kaut ko nodarboties. Piemēram, ziemā snieg sniegs un tas ievazājas mājā. Lai sniegu nenestu iekšā, vajag uztaisīt nojumi. Uztaisīju nojumi. Tā – pamazām! Ej uz mežu malku zāgēt, ieraugi kaut ko piemērotu – uztaisi. (NMV–4433, Jānis Kukjāns)

2. att. Mājas zīme “Vilceni”. Foto: A. Strode.

¹ Māju nosaukums saskaņā ar Valsts adrešu reģistru ir “Vilciņi 1”. Kā stāsta pats saimnieks, agrākais īpašnieks bijis “vilks” – Volkovs uzvārdā, pēc tā arī nosaukuši māju, kaut gan uzraksts uz akmens vēsta, ka te atrodas “Vilceni”. Šī nesakrītība pamanīta, tikai apstrādājot fotogrāfijas, tāpēc tai skaidrojuma nav.

3. att. Helēna Kukjāne 2016. gadā. Foto: A. Strode.

Izmantojot zāģi, cirvi, ēveli un kaltu, apkārt mājai izveidojusies savdabīga koka tēlu pasaku pasaule. Atsevišķu tēlu izgatavošana ilgusi no dažām dienām līdz vairākiem mēnešiem vai pat gadiem. Radošajā procesā iesaistīta arī sieva – pirms kārtējā darba uzsākšanas abi pārrunā savas idejas, tad Jānis darina iecerēto tēlu, bet sieva to izkrāso. (pēc: Krilovs 2005: 18) Diemžēl līdzautoros, Jāņa sievas Helēnas skaidrojumu par krāsu izvēli tēlu un apkārtnes noformējumā uzzināt neizdodas – aizbildinoties ar aizņemtību (intervijas laikā viņa pārkrāsoja sarkanus iepriekš zaļi krāsotos garāžas stūra ķieģeļus), saimniece kategoriski atteicās piedalīties intervijā. Tas tomēr viņai neliedza, ne mirkli nepārtraucot darbu, atbildēt, kad vīrs, kaut ko piemirsis, lūdza palīdzēt. Piemēram, brīdī, kad Jānis neatceras bērnu dzimšanas gadus, atskan labsirdīgs pārmetums: *“Во папенька, детей не знает!”* (Ir nu gan papucītis – pašā bērņus nezina!). (NMV-4433, Jānis Kukjāns)

Darinājumi

Katrs sētā sastopamais tēls ir unikāls, rūpīgi akcentētas pat sīkākās nianšes, kas rosina domāt, ka ar katra veidojuma tapšanu varētu būt saistīts kāds interesants stāsts. Tēlu formas un izkārtojums ļauj vaļu fantāzijai un dažādām versijām par attēloto.

4. att. Zoss un zīdains. Foto: A. Strode.

5. att. Kaķis, baložu pāris un putnu būris.
Foto: A. Strode.

6. att. Dārznieks un puķe. Foto: A. Strode.

8. att. Zieds. Foto: A. Strode.

7. att. Pinokio līdzinieks. Foto: A. Strode.

Intervijas laikā autors, jautāts par savu jaunradi un iedvesmas avotiem, ir atturīgs, izvairās no atbildes, kā tas mēdz būt cilvēkiem, kas raduši strādāt, nevis par darbu runāt. Jānis Kukjāns vispirms atrauc: “Ai, nu ko tur!”, bet pēc brīža nosaka:

Piemēram, lūk, kur trīs stārķi sēž, tur kādreiz bija egle. Pēkšņi nokalta. Egli izvilku un iesēdināju stārķus, lai nebūtu tukša vieta. (NMV-4433, Jānis Kukjāns)

Kukjānu dārzā tēlu izvietojums pieskaņots dabiskajai videi – koku zaros nolaidušies dzied putni, stārķi sēž ligzdās, dažādās vietās izaugušas milzīgas sēnes un puķes, redzami lauku videi raksturīgie mājdzīvnieki un mājlopi. Līdzās tiem vērojamas arī ikdienišķas cilvēku aktivitātes – pie baseina sēdošais makšķernieks noķēris zivi; dārznieks priecājas par izaudzētu puķi; žokejs cenšas savaldīt startam hipodromā gatavu zirgu, bet puisis ar cepuri galvā lauka malā sargā jauno ražu, pildot arī putnu biedēkļa funkciju. Ar humora piedevu veidojot cilvēku figūras, Jānis Kukjāns nevairās arī reizēm atklāt ķermeņa detaļas, kuras parasti tiek slēptas.

Citu starpā sastopami arī darbi ar simbolisku un mītisku nozīmi: pie dzīvojamās mājas sienas piestiprinātas divas baltas metāla dūjas, kas viena otrai pretī sniedz gredzenus; būdā blakus garāžai iemājojis vienacains velns ar šķībiem ragiem un līku degunu; pa sētas malu lien žurka – melna ar dzelteniem plankumiem; no balkona malas pagalmu vēro melns krauklis.

Čūskas

Uz pārējo tēlu fona ievērojamā skaitā izceļas koka čūskas un zalkši, kā arī to novietojums kompozīcijā. Čūskas simboliskā vērtētas divējādi: daudzviet tām piešķirta negatīva nozīme bīstamā, indīgā kodiena dēļ; kristīgajā kultūrā tās saistītas ar grēku vai ienaidnieka iemiesojumu, bet senākās mitoloģiskajās sistēmās tām nav šāda zīmoga, čūskas ieņem savu neatņemamu vietu pasaules kārtībā saistībā ar zemi un pazemi, arī atdzimšanu. (pēc: Viliss 2005: 41)

Kāpēc čūsku ap “Vilciņu” māju ir tik daudz? Kāda ir to nozīme? Vērojot dzelteno, melni punktoto čūsku izteiksmīgās acis un pavērtās sārtās mutes, kas it kā jaušami smaida, rodas iespaids, ka šīs čūskas vairumā gadījumu ir noskaņotas labvēlīgi. Zīmīgs ir arī to izvietojums. Salīdzinot ar apkārtējiem

9. att. Čūska un lapsa. Foto: A. Strode.

tēliem, čūskas atrodas izdevīgākā situācijā, piemēram, ar ieinteresētu skatienu no augšas vēro lapsu (9. att.).

Viens no skaidrojumiem ir daudzie vietējie nostāsti par čūskām, kas Červonkas muižas apkaimes folklorā ieņem redzamu vietu. Arī Jānim Kukjānam ir savs stāsts:

Šajā teritorijā gar ceļu un pils pusē nav nevienas čūskas, bet tajā pusē ka biezs. Tad, kad dzīvoja barons, tad kāds tās apvārdoja. Gadās stārķis kādu čūsku pārnes uz šo pusi, tad čūska aiziet bojā. Mūsu pusē viņas nedzīvo. Bet tajā pusē ir purvs – ieiesi purvā, tur gabali desmit. (NMV-4433, Jānis Kukjāns)

Līdzīgus nostāstus minēja arī citi teicēji no tās pašas apkaimes. Vispilnīgāko variantu gan par čūsku apvārdošanu, gan par Červonkas muižas baronu 2016. gadā pierakstijām Valentīnas Jurkjānes ģimenē, kur tas tika izstāstīts, citam citu papildinot:

Iesāk stāstīt Valentīnas Jurkjānes znots: Kad (Červonkas) muiža bija uzcelta, pie barona atnācis vecs vīrs un piedāvājis: “Vai gribat, ka es apvārdošu jūsu zemi pret čūskām uz 100 gadiem?” Barons piekritis. Turpina Valentīna Jurkjāne: Agrāk te bija ļoti daudz čūsku, šie simt gadi jau it kā pagājuši un čūskas pamazām lien atpakaļ. Bet tā, vispārīgi runājot, pa to ceļu, kas ved uz Tartaku, tajā pusē ir čūskas, bet mūsējā nav. Meita: kā ar nazi nogriezts. Znots: Taisnību sakot, pagājušā gadā es biju mežā un atradu (čūsku). Bet tas tā ir tikai tagad, agrāk nebija. (NMV-4421, Valentīna Jurkjāne)

Izzinot Červonkas muižas pils un tās īpašnieku (Hānu dzimtas) vēsturi, nojaušams, ka notikums ar čūsku apvārdošanu varētu būt risinājies īsi pirms gadsimtu mijas. Vieni saka, ka šie simt gadi jau pagājuši, citi – ka tas notiks pavisam drīz (barons miris 20. gadsimta sākumā). Liels čūsku daudzums un noslēpumainā vecā vīra ierašanās sasaistās ar vēl kādu teicēju minētu faktu.

Proti, Červonkas muižas pils ir uzcelta bijušajā kapsētā. Agrāk, vēl pirms barona, tur blakus bijusi koka baznīca, kas pārvesta uz Skrudalienu, bet viss parks ir vecā kapsētā, kur pirms kāda laika vietām vēl varēja redzēt sagāztus krustus. (NMV-4421, Valentīna Jurkjāne) Tūrisma ceļvežos gan senā kapsēta nav minēta, vien tas, ka ap Červonkas muižas pili ir veidots ainavu parks.

Atgriežoties pie Jāņa Kukjāna darinātajām čūskām – to daudzumu ap māju varētu skaidrot divējādi. Zinot stāstu par čūskām un atceroties Jāņa Kukjāna pieminētās stārķa figūras, kas novietotas nokaltušās egles vietā, lai nebūtu tukša vieta (kā saka: “Daba nemīl tukšumu”), analogi arī čūskas varētu būt novietotas dārzā, lai kompensētu to, kas attiecīgajā vietā iztrūkst. No otras puses, izskaidrojums var būt pavisam vienkāršs: nolūzušu zaru formas ir vijīgas un tāpēc piemērotas čūskas tēlam. Apstrādājot dabas elementus, Jānis Kukjāns seko konkrētā priekšmeta vizuālajām līdzībām.

Pārmaiņas

Izpētot iepriekš publicētos materiālus, var secināt, ka unikālie tēli savu dzīvi mājas apkārtnē vada līdzīgi cilvēka dzīvei raksturīgajam mainīgam ritumam. Vairāk nekā desmit gadu laikā, ienākot arvien jauniem darinājumiem, iepriekšējie iemītnieki mainījuši savu atrašanās vietu un izskatu. Piemēram, sieviete, kas 2005. gadā savas kuplās krūtīs cēli demonstrēja pie ieejas saimniecībā, tagad nogurumā atspiedusies pret sētas vārtiem pagalma aizmugurē (10.,11. att.).

10. att. Sieviete. 2005. gads.
Foto: Anatolijs Krilovs, *Latgales Laiks*.

11. att. Sieviete. 2016. gads. Foto: A. Strode.

12. att. Futbolists Pele. 2005. gads.
Foto: A. Krilovs, *Latgales Laiks*.

13. att. Tenisists. 2016. gads. Foto: A. Strode.

Dažiem pārmaiņas krietni ievērojamākas: brazīliešu futbola karalis Pele pievērsies mierīgākam un vecumam atbilstošākam sporta veidam – tenisam (12., 13. att.). Vai varbūt tagad tas ir Ernests Gulbis?

Materiāli

Mājas apkārtnē sastopamo pasaku tēlu veidošanai Jānis Kukjāns līdzās kokam un metālam izmanto dažādus materiālus, kas ir pa rokai un var noderēt ieceres īstenošanai – arī auto riepas, plastikāta pudeles, nolietotus apģērbus, traukus utt.

Var ievērot, ka autors īpašu vērību velta tēlu sejas vaibstiem un acīm, cenšoties piešķirt tiem dzīvīgumu un emocijas. Dažiem tēliem acis veidotas no metāla skrūvēm (14. att), kas

14. att. Čūskas acis. Foto: A. Strode.

15. att. Lapsa. Foto: A. Strode.

16. att. Dzīvojamās mājas fasāde.
Foto: A. Strode.

17. att. Krāsojuma slāņi. Foto: A. Strode.

acu skatienam piešķir noteiktību un mērķtiecīgu virzību. Savukārt citiem tēliem acu vietā liktas stikla lodītes, kas lauž gaismu un dažādās stundās un laika apstākļos piešķir skatienam atšķirīgu savdabīgu noskaņu (15. att.).

Krāsas

“Vilciņu” sētā gan mājas, gan tēlu krāsojumā vērojams dzīvespriecīgs košums. Dzīvojamās mājās fasāde ir zaļi krāsota, koka logu ailes – baltas un dzeltenas, bet virs loga “spīd” dzeltena saule (16. att.). Dzīvojamās mājas ārsienas grezno gaiši zili, sarkani un balti koka un plastmasas ziedi. Koka māja paplašināta ar balto silikātķieģeļu verandu un piebūvi – tās sienas rotā gaiši zaļu kļavlapu zīmējumi, bet ķieģeļu krāsojumā stūros un logu ailēs izmantots koši sarkans tonis. Savukārt koka tēlu darinājumos dominē zaļā, dzeltenā un violetā, mazāk – brūnā, sarkanā un gaiši zilā krāsa. Arī ap māju uzceltais koka žogs ir gaiši zils.

Krāsu izjūta laika gaitā var mainīties. Maiņas cēlonis var būt vēlme pēc pārmaiņām vai sajūta, ka konkrēto priekšmetu nepieciešams pieskaņot apkārt esošajiem objektiem. Senāk tapušiem dārza objektiem, ko vairāk skāris laika zobs, var saskatīt vairākus atlobījušos atšķirīga krāsojuma slāņus: senākie ir zaļš un zils, tiem virsū – sarkans un brūns (17. att.).

Dārza veidojumi ir vienots ģimenes interešu, uzskatu un pasaules uztveri atainojošs kopums. Izkrāsojot vīra darinātos tēlus, sieva iedveš tiem dažādas izteiksmes. Vīrs rada veidolu, sieva piešķir tam dvēseli. Krāsa ietekmē cilvēka vizuālo uztveri – tā ne tikai bagātina pasaules ainu, bet arī sniedz papildinformāciju par formu un vielisko dabu, palīdz izcelt vai nomaskēt objektus, kā arī veido jūtas pret priekšmetiem. (pēc: Benešs 1997: 111) Tādējādi Helēnas Kukjānes veikums būtiski ietekmē to, kā skatītāji uztver katru konkrēto veidojumu. Dārza tēli izskatās labdabīgi un draudzīgi, tie līdzinās multiplikācijas filmu varoņiem. Visticamāk tādēļ, ka šī radošā darba galvenā mērķauditorija ir pašu mazbērni.

Vilciņu veidotajā pasaulē atspoguļojas šim reģionam mūsdienās raksturīgā identitātes nenoteiktība, kurā nav izteikti redzama ne autoru etniskā, ne reliģiskā piederība, jo tā identificē sevi vienkārši ar cilvēku kā tādu. Kukjāņu pasaku dārzs ir tuvs naivisma atzaram mākslā.

Līdzīgi tēli un pasaku dārzi mūsdienās izveidoti arī citur Latvijā. Bet īpaša pētnieciska uzmanība ne Latvijas mākslas, ne sociālantropoloģijas zinātnē tieši šai naivisma formai (pieņemot, ka tas ir naivisms) nav vērojama. Kukjāņu radītā pasaule var kalpot šī fenomena pētījumam nākotnē.

AVOTI

Nacionālās mutvārdu vēstures (NMV) krājuma "Daugavpils novads 2016/2017" kolekcija LU FSI

NMV-4433, Jānis Kukjāns, dzimis 1937. gadā, Vecsalienas pagasts (intervējuši Indra Čekstere, Valdis Strods, Anna Strode).

NMV-4421, Valentīna Jurkjāne, dzimusi 1933. gadā, Vecsalienas pagasts (intervējuši Svetlana Pogodina, Valdis Strods, Anna Strode).

LITERATŪRA

Benešs, H. (1997). *Psiholoģijas atlants, attēli un teksti*. 1. daļa. Rīga: Zvaigzne ABC.

Krilovs, A. (2005). Pasaka "Vilcānu" sētas pagalmā. *Latgales Laiks: Daugavpils novada avīze*, Nr. 48 (22.06.2005.), 18. lpp.

Viliss, R. (galv. konsult.) (2005). *Pasaules mitu vārdnīca: no A līdz Z*. Rīga: Zvaigzne ABC.